

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2012

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE POZIOM PODSTAWOWY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2012

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie	Geneza państwa (I.4)

Poprawna odpowiedź:

C.

1 p. – za podkreślenie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podkreślenie niepoprawnej odpowiedzi lub więcej niż jednej odpowiedzi

Zadanie 2. (0–2)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – tekst publicystyczny (II.2)
	Wiadomości: procedury i wartości demokracji (I.5)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- postrzeganie demokracji przez pryzmat instytucjonalny (urny wyborczej)
- konflikt między rządami większości a prawami mniejszości

2 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 3. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – dane z badań opinii publicznej w formie wykresu słupkowego (II.2)
	Wiadomości: kultura polityczna, wartości demokracji (I.6 / I.5)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Społeczna ważność demokracji jest wprost proporcjonalna do okresu jej trwania.

1 p. – za podanie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie niepoprawnej odpowiedzi

Zadanie 4. (0–4)

Korzystanie z informacji	Czytanie ze zrozumieniem przepisów prawnych – fragmenty konstytucji (II.7)
	Wiadomości: konstytucyjne zasady ustroju Rzeczypospolitej Polskiej (I.7)

Poprawna odpowiedź:

- A. suwerenności (zwierzchnictwa / zwierzchności) narodu (ludu)
 B. praworządności (państwa prawa / legalizmu)
 C. podziału (trójpodziału) władz
 D. pluralizmu politycznego

- 4 p.** – za podanie czterech poprawnych elementów odpowiedzi
1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi
0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 5. (0–2)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – tekst z zakresu myśli politycznej (II.2)
	Wiadomości: ideologie polityczne (I.6)

Poprawna odpowiedź:
nazwa ideologii – liberalizm
współtwórca ideologii – John Locke

- 2 p.** – za przyporządkowanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi
1 p. – za przyporządkowanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi
0 p. – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 6. (0–4)

A., C. Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym – dane frekwencji wyborczej w formie tabelarycznej (II.2)
	Wiadomości: formy uczestnictwa obywateli w życiu publicznym, organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej (I.8 / I.7)
B., D. Wiadomości i rozumienie	Formy uczestnictwa obywateli w życiu publicznym, organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej (I.8 / I.7)

Poprawna odpowiedź:
A. wybory prezydenckie
B. W przypadku, gdy żaden z kandydatów nie otrzymał bezwzględnej większości (więcej niż połowy / ponad 50%) głosów, przeprowadza się II turę.
C. Wybory prezydenckie w 1989 roku nie miały charakteru powszechnego (Gen. Jaruzelski został wybrany na urząd Prezydenta PRL przez Zgromadzenie Narodowe / parlament).
D. Odsetek (procent) tych spośród uprawnionych do głosowania (elektoratu / wyborców), którzy uczestniczyli w głosowaniu.
W podpunkcie C. punkt przyznaje się także za zapis oddający powyższy sens.

- 4 p.** – za podanie czterech poprawnych elementów odpowiedzi
1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi
0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 7. (0–2)

Korzystanie z informacji	Czytanie ze zrozumieniem przepisów prawnych – fragmenty ustawy (II.7)
	Wiadomości: partie polityczne, organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej (I.6 / I.7)

Poprawna odpowiedź:

- Subwencja przysługuje partii startującej samodzielnie, jeśli otrzymała w skali kraju co najmniej 3% ważnie oddanych głosów.
- Subwencja przysługuje partii wchodzącej w skład koalicji wyborczej, która otrzymała w skali kraju co najmniej 6% ważnie oddanych głosów.

2 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za wskazanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie dwóch niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 8. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej, źródła prawa, formy uczestnictwa obywateli w życiu publicznym (I.7 / I.9 / I.8)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

B., D.

2 p. – za zaznaczenie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za zaznaczenie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, zaznaczenie dwóch niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż dwóch elementów odpowiedzi

Zadanie 9. (0–4)

Wiadomości i rozumienie	Organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej, trybunały (I.7 / I.10)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

A. Trybunałem Stanu

B. prawnej (konstytucyjnej)

C. Sejmem

D. politycznej (parlamentarnej)

4 p. – za podanie czterech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 10. (0–5)

Wiadomości i rozumienie	Samorząd terytorialny (I.7)
-------------------------	-----------------------------

Poprawna odpowiedź:

A. sołectwo

B. radny

C. burmistrz (prezydent miasta)

D. starosta

E. zarząd województwa

5 p. – za podanie pięciu poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 11. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Źródła prawa, organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej (I.9 / I.7)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- A. Senat
- B. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej (Rzeczypospolitej / RP)
- C. Sejm

3 p. – za podanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 12. (0–3)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie ważnych postaci życia publicznego (II.4)
	Wiadomości: organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej (I.7)

Poprawna odpowiedź:

- A. Jarosław Kaczyński
- B. Włodzimierz Cimoszewicz
- C. Jan Krzysztof Bielecki

3 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za przyporządkowanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż trzech elementów odpowiedzi

Zadanie 13. (0–4)

Korzystanie z informacji	Czytanie ze zrozumieniem przepisów prawnych – fragmenty konstytucji i ustawy (II.7)
	Wiadomości: organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej, obywatel wobec prawa (I.7 / I.12)

Poprawna odpowiedź:

- A. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
- B. Najwyższa Izba Kontroli
- C. Prokuratura
- D. Rzecznik Praw Obywatelskich.

W podpunkcie C. punkt przyznaje się także za zapis: „Prokuratura Generalna”.

4 p. – za podanie czterech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 14. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Dziedziny prawa (I.9)
-------------------------	-----------------------

Poprawna odpowiedź:

- A. – 4
- B. – 3
- C. – 2

3 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**1 p.** – za przyporządkowanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż trzech elementów odpowiedzi**Zadanie 15. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Akty prawne, organy władzy Rzeczypospolitej Polskiej (I.9 / I.7)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

D.

1 p. – za podkreślenie poprawnej odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podkreślenie niepoprawnej odpowiedzi lub więcej niż jednej odpowiedzi**Zadanie 16. (0–3)**

Wiadomości i rozumienie	Obywatel wobec prawa, dziedziny prawa (I.12 / I.9)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

- A. pozew
- B. powód
- C. pozwany

3 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi**1 p.** – za przyporządkowanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż trzech elementów odpowiedzi**Zadanie 17. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Prawa człowieka (I.11)
-------------------------	------------------------

Poprawna odpowiedź:

C.

1 p. – za podkreślenie poprawnej odpowiedzi**0 p.** – za brak odpowiedzi, podkreślenie niepoprawnej odpowiedzi lub więcej niż jednej odpowiedzi

Zadanie 18. (0–3)

Korzystanie z informacji	Czytanie ze zrozumieniem przepisów prawnych – fragmenty konstytucji (II.7)
	Wiadomości: prawa człowieka (I.11)

Poprawna odpowiedź:

- A. prawa osobiste
- B. prawa polityczne
- C. prawa socjalne

3 p. – za przyporządkowanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za przyporządkowanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, przyporządkowanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż trzech elementów odpowiedzi

Zadanie 19. (0–2)

Korzystanie z informacji	Lokalizacja ważnych wydarzeń w czasie (II.4)
	Wiadomości: Polska w Europie, organizacje międzynarodowe (I.13 / I.15)

Poprawna odpowiedź:

- B. – O
- C. – P

2 p. – za zaznaczenie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za zaznaczenie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, zaznaczenie dwóch niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż dwóch elementów odpowiedzi

Zadanie 20. (0–4)

Korzystanie z informacji	Lokalizacja ważnych wydarzeń w czasie i przestrzeni (II.4)
	Wiadomości: działanie Unii Europejskiej, dziedziny prawa (I.14 / I.9)

Poprawna odpowiedź:

- A. Paryż
- B. 1957
- C. Maastricht
- D. 2007

4 p. – za podanie czterech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 21. (0–4)

Korzystanie z informacji	Lokalizacja działalności ważnych postaci życia publicznego w czasie, korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym – fotografie (II.4)
	Wiadomości: instytucje Unii Europejskiej (I.14)

Poprawna odpowiedź:

A. Barroso, Komisja Europejska

B. Buzek, Parlament Europejski

Jeśli nie wpisano poprawnie nazwiska polityka, nie przyznaje się także punktu za nazwę instytucji UE.

4 p. – za podanie czterech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 22. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Instytucje Unii Europejskiej (I.14)
-------------------------	-------------------------------------

Poprawna odpowiedź:

A. Europejski Trybunał Obrachunkowy

B. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (UE)

2 p. – za podanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 23. (0–5)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – mapa polityczna Europy (II.2)
	Wiadomości: organizacje międzynarodowe, konflikty (I.15 / I.16)

Poprawna odpowiedź:

A. Ukraina, nr 2

B. Włochy (Republika Włoska), nr 7

C. Bośnia i Hercegowina, nr 5

D. Czechy (Republika Czeska), nr 8

E. Bułgaria (Republika Bułgarii), nr 3

5 p. – za podanie pięciu poprawnych elementów odpowiedzi (nazw państw i ich numerów na mapie)

1 p. – za podanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi (nazwy państwa i jego numeru na mapie)

0 p. – za brak odpowiedzi, podanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 24. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Stosunki międzynarodowe, konflikty (I.15 / I.16)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

- A. prawda
- B. fałsz
- C. prawda

3 p. – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za wskazanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 25. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Formy i prawidłowości życia społecznego, dziedziny prawa (I.1 / I.9)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź:

- A. prawda
- B. fałsz
- C. fałsz

3 p. – za wskazanie trzech poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za wskazanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 26. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Formy i prawidłowości życia społecznego (I.1)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

A., D.

2 p. – za podkreślenie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za podkreślenie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podkreślenie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż dwóch elementów odpowiedzi

Zadanie 27. (0–2)

Korzystanie z informacji	Odróżnianie informacji o faktach od opinii, korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym (II.4 / II.2)
	Wiadomości: życie społeczne, problemy współczesnego świata (I.1 / I.16)

Poprawna odpowiedź:

Dwa spośród: A., D., F.

2 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za wskazanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż dwóch, w tym jednego niepoprawnego, elementów odpowiedzi

Zadanie 28. (0–2)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – dane z badań opinii publicznej w formie tabelarycznej (II.2)
	Wiadomości: problemy społeczeństwa polskiego, kultura polityczna (I.2 / I.6)

Poprawna odpowiedź:

B., D.

2 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za wskazanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż dwóch elementów odpowiedzi

Zadanie 29. (0–1)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie problemów społecznych Polski, korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – rysunek satyryczny (II.6 / II.2)
	Wiadomości: problemy społeczeństwa polskiego (I.2)

Poprawna odpowiedź:

A.

1 p. – za podkreślenie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podkreślenie niepoprawnej odpowiedzi lub więcej niż jednej odpowiedzi

Zadanie 30. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Zagadnienia narodowościowe, struktura społeczeństwa polskiego (I.3 / I.2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

B., C.

2 p. – za zaznaczenie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

1 p. – za zaznaczenie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, zaznaczenie dwóch niepoprawnych elementów odpowiedzi lub więcej niż dwóch elementów odpowiedzi

Zadanie 31. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie problemów społecznych na świecie, korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – tekst publicystyczny (II.6 / II.2)
	Wiadomości: zagadnienia narodowościowe, problemy współczesnego świata (I.3 / I.16)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

A. protest przeciwko niekorzystnym dla Polski decyzjom jałtańskim (walka z komunizmem)
działania na rzecz przyjęcia Polski do NATO.

1 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

B. marazm środowisk polonijnych na Zachodzie (brak jednoczącego wszystkich celu)
zaniedbanie Polaków na Zachodzie przez Wspólnotę Polską

1 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego lub niepoprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 32. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – tekst popularnonaukowy (II.6 / II.1)
	Wiadomości: zagadnienia narodowościowe, obywatel wobec prawa (I.3 / I.12)

Poprawna odpowiedź:

B.

1 p. – za podkreślenie poprawnej odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, podkreślenie niepoprawnej odpowiedzi lub więcej niż jednej odpowiedzi

Zadanie 33. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozpoznawanie problemów społecznych na świecie, korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym – tekst popularnonaukowy (II.6 / II.2)
	Wiadomości: zagadnienia narodowościowe, problemy współczesnego świata (I.3 / I.16)

Poprawna odpowiedź:

A. polskość sentymentalna

1 p. – za wskazanie jednego poprawnego elementu odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie niepoprawnego elementu odpowiedzi

B. polskie obywatelstwo
zamieszkiwanie w Polsce

Przyznaje się także punkty za poprawne zapisy czasownikowe dotyczące Polaków z Polski (mają powyższe wyznaczniki) lub Polaków na Litwie (nie mają powyższych wyznaczników).

1 p. – za wskazanie dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

0 p. – za brak odpowiedzi, wskazanie wszystkich niepoprawnych elementów odpowiedzi lub mniej niż dwóch poprawnych elementów odpowiedzi

Zadanie 34. (0–15)

Tworzenie informacji	Formułowanie wypowiedzi pisemnej zawierającej: ocenę procesów społecznych, przedstawienie własnego stanowiska w sprawach publicznych i wskazanie propozycji rozwiązań problemów (III.1 / III.2 / III.3 / III.5)
	Korzystanie z informacji: wskazywanie przyczyn i skutków procesów społecznych, rozpoznawanie problemów świata, korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym i politycznym (II.5 / II.6 / II.2)
	Wiadomości: kwestia narodowościowa, problemy współczesnego świata, społeczeństwo obywatelskie (I.3 / I.16 / I.8)

Temat: Scharakteryzuj i oceń sytuację społeczno-kulturową Polaków mieszkających na stałe poza granicami Polski. Zaproponuj działania organów państwa i samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych mające na celu poprawę tej sytuacji. Odwołaj się do materiałów źródłowych z zadań 31–33.

Ocena sytuacji społeczno-kulturowej Polaków mieszkających poza granicami kraju (0–1)

1 p. – za ocenę

Charakterystyka sytuacji społeczno-kulturowej Polaków mieszkających poza granicami kraju (0–6)

Przykładowe sytuacje:

- sytuacja społeczno-kulturowa Polaków na Wschodzie – Litwa, polskość zagrożona
- sytuacja społeczno-kulturowa Polaków na Wschodzie – Białoruś, polskość ograniczona
- sytuacja społeczno-kulturowa Polaków na Wschodzie – Kazachstan, polskość rezydualna
- sytuacja społeczno-kulturowa Polaków na Zachodzie – dawna migracja, przede wszystkim w Stanach Zjednoczonych
- sytuacja społeczno-kulturowa Polaków na Zachodzie – migracja związana z członkostwem Polski w UE, np. Wielka Brytania, Irlandia, Holandia

6 p. – za pełną charakterystykę trzech różnorodnych typów sytuacji społeczno-kulturowych Polaków mieszkających poza granicami kraju

2 p. – za pełną charakterystykę jednego typu sytuacji społeczno-kulturowej Polaków mieszkających poza granicami kraju

1 p. – za niepełną charakterystykę jednego typu sytuacji społeczno-kulturowej Polaków mieszkających poza granicami kraju

Propozycja działań na rzecz poprawy sytuacji Polaków mieszkających poza granicami kraju organów państwa, organów samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych (0–6)

Przykładowe formy działań:

- objęcie procedurą Karty Polaka także Polaków mieszkających na Zachodzie
- działania na rzecz edukacji polskojęzycznej poza Polską
- zapraszanie przedstawicieli Polaków mieszkających poza granicami do udziału w wydarzeniach kulturalnych w Polsce

6 p. – za trzy propozycje działań wraz z omówieniem

2 p. – za jedną propozycję działań wraz z omówieniem

1 p. – za jedną propozycję działań bez omówienia

Wykorzystanie materiałów źródłowych (0–1)

1 p. – za poprawne powołanie się na minimum dwa materiały źródłowe

Poprawny język i forma wypowiedzi (0–1)

1 p. – za pracę napisaną językiem w pełni komunikatywnym, z uporządkowanym, logicznym wywodem